

V T Á K Y

Máme zobák
a perie.

Liahneme sa
z vajíčka.

Používame
hniezda.

Máme krídla.

Okrem peria a zobáka je ďalším spoločným znakom vtákov znášanie vajec a predné končatiny premenené na krídla. Telo väčšiny vtákov je dokonale prispôsobené na let. Napríklad dážďovník obyčajný je taký obratný letec, že vo vzduchu aj spí. U vtákov, ktoré prišli na to, že ich lietanie nebaví, došlo k zakrpateniu krídel. Tučniaky používajú krídla ako plutvy pri plávaní pod vodou. Na ochranu a vysedenie vajec slúžia hniezda. Mláďatá sú nezriedka po vyliahnutí holé a slepé a potrebujú ďalšiu starostlivosť rodičov.

☀ Jagavička ligotavá

Drobné, často nádherne sfarbené jagavičky sú majsterkami akrobatického letu. Pri hľadaní sladkého nektáru v kvetoch sa dokážu vznášať na mieste, a dokonca počas letu aj cúvať.

☀ Pštros dvojprstý

Veľká váha neumožňuje pštrosom lietať. V prípade nebezpečenstva dokážu vďaka silným nohám bežať rýchlosťou 70 kilometrov za hodinu.

☀ Kivi hnedý

Drobný nelietavý vták vedie nočný život. Žije v lesoch na Novom Zélande. Živočíšnu potravu hľadá v pôde svojím dlhým zobákom.

Jagavička ligotavá

Tukan veľkozobý

Kivi hnedý

Pštros dvojprstý

Výr bielobradý

Páv korunkatý

☀ Tukan veľkozobý

Hoci je nápadne veľký zobák tukana ľahký, nie je praktický na dlhšie lety. Hodí sa na trhanie ovocia z nedostupných vetvičiek a pomáha regulovať teplotu tela.

☀ Výr bielobradý

Veľmi citlivý sluch a bystrý zrak umožňuje sovám loviť aj potme. Na chytanie drobných živočíchov používajú silné nohy s ostrými pazúrami.

☀ Páv korunkatý

Dlhá vlečka nie je pre život v divočine práve praktická. Roztiahnutá do mohutného vejára slúži pávovi na predvádzanie sa pri pytačkách.

Spevavce

Sme z toho spevu unesené.

Väčšina vtákov sa zaraďuje medzi spevavce. Spevom sa vtáky dorozumievajú a ukazujú, kto kde býva. Zvukové prejavy jednotlivých druhov sa značne líšia. Niektoré sú vynikajúci skladatelia, zatiaľ čo iné, ako napríklad vrana, sa do žiadnej hudobnej produkcie nehrnú. Spevavce sú aj napriek drobným rozmerom veľmi inteligentné.

Hlík obyčajný

Sýkorka belasá

Vlha obyčajná

Chochláč severský

18

☀ Drozd čierny

Drozda čierneho so žltoranžovým zobákom je možné často stretnúť v záhrade, ako sa preťahuje s dažďovkou. Rád si dá pod zub aj hmyz alebo bobule.

☀ Chochláč severský

Väčší spevavý vták s malým chocholom na hlave, chochláč severský, hniezdi často na stromoch v susedstve ďalších chochláčov.

☀ Kardínal červený

Kardínal červený sa vyskytuje na okrajoch lesov a v záhradách Severnej Ameriky. Samce majú výraznú karmínovú farbu.

☀ Hýľ obyčajný

Bacuľatý hýľ má, ako aj ďalšie pinkovité vtáky, silný zobák stavaný na lúskanie tvrdých semien.

☀ Vlha obyčajná

Výrazne žltočierne sfarbené vlhy žijú najčastejšie v listnatých lesoch, kde môžeme počuť ich charakteristický flautový spev.

☀ Sýkorka belasá

Krásnu a obratnú sýkorku často zazrieme pri ľudských obydlíach. Rada sa zabýva vo vtácej búde a pomôže záhradke od hmyzích škodcov.

Kardinál červený

Stehlík obyčajný

Drozd čierny

Drozd plavý

Lastovička obyčajná

☀ Stehlík obyčajný

Pestré farby nosí samec aj samička stehlíka. Stretnúť sa s nimi môžeme v európskych lesoch a záhradách, kde zbierajú semená.

☀ Lastovička obyčajná

Obratné lastovičky lovia hmyz počas letu. Na stavbu hniezd zlepených z kúskov hliny často využívajú steny alebo trámy domov. Na zimu odlietajú do teplých krajín.

☀ Drozd plavý

Drozd plavý s obľubou hniezdi v otvorených lesoch. Rovnako ako jeho príbuzný, drozd čierny, je častým obyvateľom záhrad a má dokonca podobný jedálny lístok. Dokáže rozbíjať o kameň ulity slimákov.

RYBY

Žijeme
vo vode.

Máme plutvy
a šupiny.

Dýchame
žiabrami.

Rozmnožujeme
sa ikrami.

Život pod vodnou hladinou je veľmi pestrý – najmä v okolí korálových útesov tropických morí. Počet druhov rýb prevyšuje počet druhov suchozemských stavovcov. Dýchanie pod vodou zaisťujú žiabre. Povrch tela rýb chránia často šupiny a pohyb umožňujú plutvy. Na rozmnožovanie slúžia väčšinou drobné ikry kladené do vody. Jednotlivé druhy sa prispôbili životu v slanej alebo v sladkej vode. Len niektoré, napríklad úhory, trávia časť života v oboch prostrediach.

✱ Pstruh dúhový

Pstruhom sa darí v neznečistených a dobre okysličených chladnejších vodách. Niektoré pstruhy trávia časť života v mori.

✱ Piraňa červenobruchá

Táto sladkovodná dravá ryba má povest' nebezpečného predátora. Aj väčšiu korisť dokáže hŕf piraní počas chvíľky ohloďať ostrými zubami až na kosť.

✱ Klaun očkatý

Známa farebná rybka klaun využíva na úkryt prhlivé chápadlá sasaniek. Pred popálením ju chráni vrstvička slizu na koži.

Pstruh dúhový

Piraňa červenobruchá

Klaun očkatý

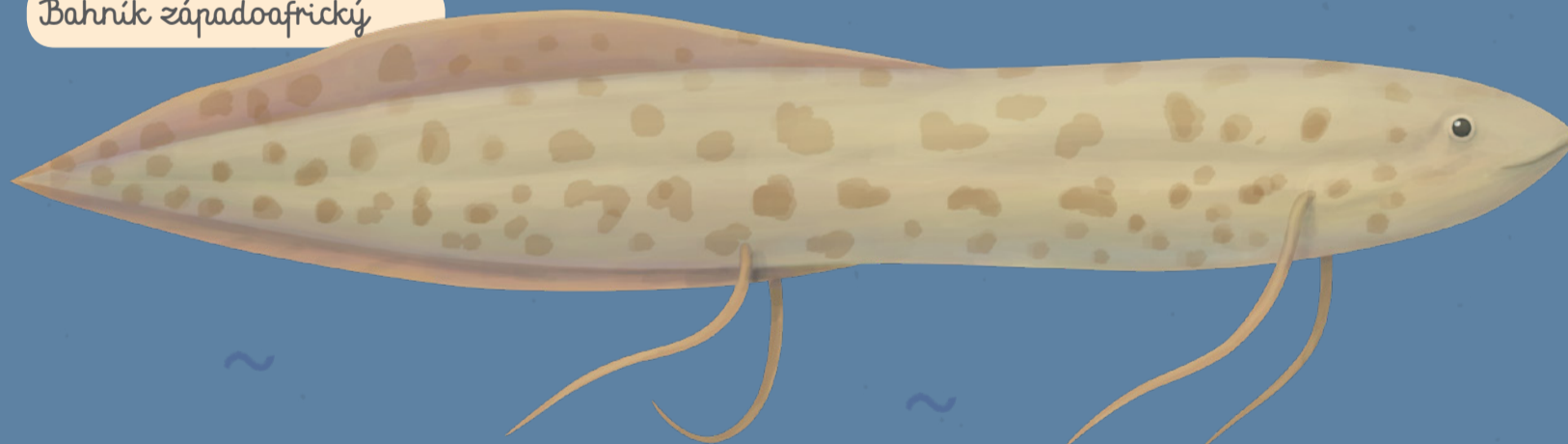

Ropušnica obyčajná

Veľkozubec

Bahník západoafrický

✱ Ropušnica obyčajná

Dobre maskované ropušnice, žijúce pri dne, môžu byť nebezpečné. Šliapnutie na ich jedovaté trne bosou nohou je extrémne bolestivé.

✱ Veľkozubec

V hĺbinách oceánu, kde panuje úplná tma, láka táto svetielkujúca ryba korisť do tlamy plnej dlhých ostrých zubov.

✱ Bahník západoafrický

Bahníky sú unikátne svojou schopnosťou dýchať vzduch. Okrem žiabier sú vybavené pľúcnyimi vakmi, a tak môžu prečkať obdobie sucha len v blate.

Článkonožce

Máme krásny zadoček.

Medzi článkonožce patria pavúky, hmyz, kraby a ďalšie bezstavovce, ktorých telo a nohy sú článkovito delené a dobre prispôbené na svoju funkciu. Pevný obal tela slúži ako vonkajšia kostra a chráni mäkké vnútorné časti.

Mucha domáca

Mravec

Kreveta boreálna

Štúr obrovský

Rak pustovník

38

Štúr obrovský

Na prvý pohľad vyzerá okolo 20 centimetrov dlhý čierny štúr hrozivo. Jeho jed ale nie je taký nebezpečný ako jed niektorých menších druhov.

Rak pustovník

Dobré bývanie je pre raky pustovníky veľmi dôležité. Nájdená ulita chráni ich mäkké telo. Niet divu, že sa o najlepšie domčeky medzi sebou často aj pobijú.

Vtáčkar – Brachypelma Smithi

Medzi najväčšie pavúky na svete patria vtáčkare. Krásny vtáčkar Brachypelma Smithi pochádza z púští Strednej Ameriky. Ak nie je v dobrej nálade, odhadzuje dráždivé chlpy.

✿ Mucha domáca

Mucha domáca je známy, nie veľmi obľúbený hosť v domácnostiach po celom svete. Jej ústne ústrojenstvo je stavané na prijímanie tekutej potravy. Muchy často prenášajú choroby.

✿ Mravec

Pozoruhodné mravce sa vďaka prispôsobivosti, organizovanosti a pracovitosti rozšírili do všetkých kútov sveta.

✿ Kreveta boreálna

Krevety majú podobne ako ostatné rakovce stopkaté oči a dlhé tykadlá. Larvy kreviet sú súčasťou morského planktónu.

Brachypelma Smithi

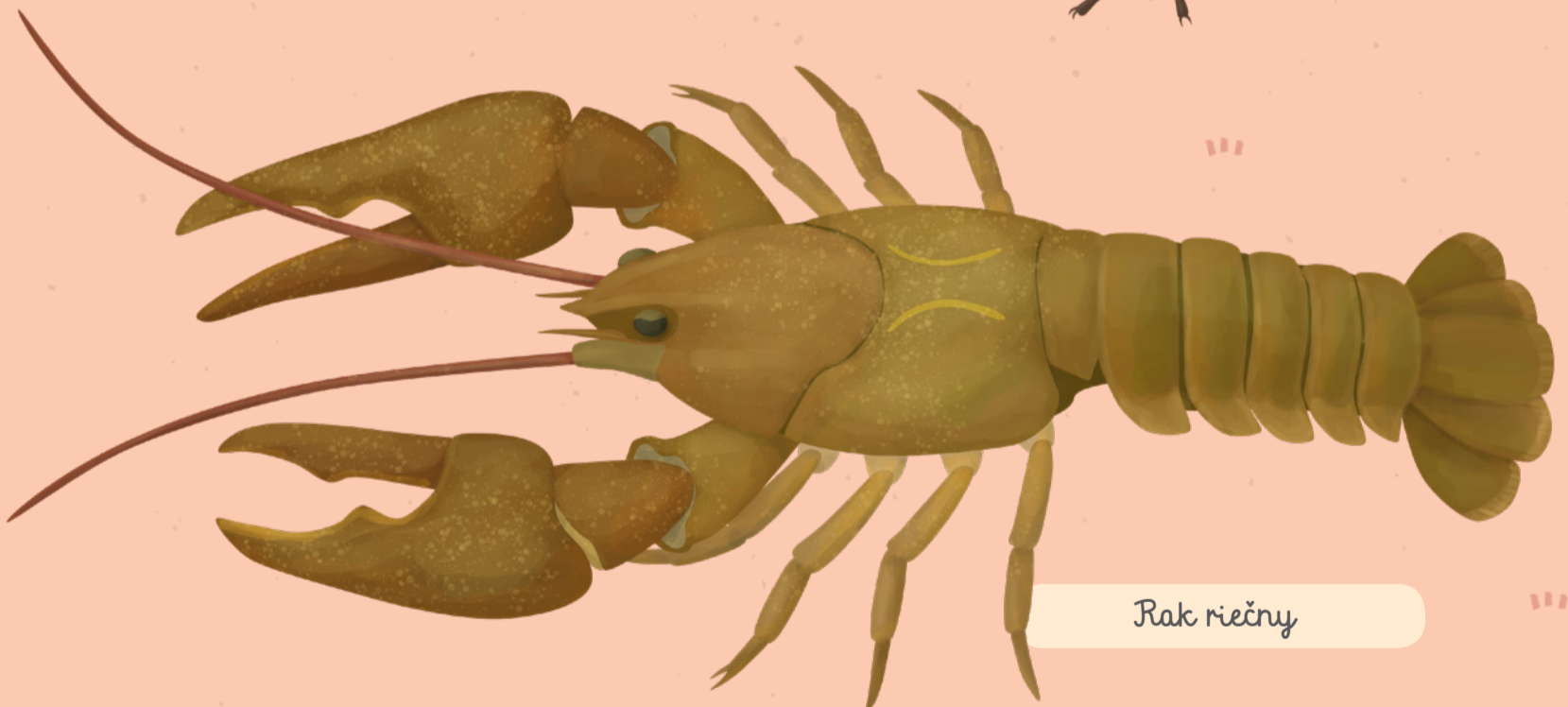
Vážka

Svrček poľný

Rak riečny

✿ Vážka

Veľké krídla a zložené oči pokrývajúce pohyblivú hlavu poskytujú vážkam skvelé manévrovacie letecké schopnosti. Rodia sa z nýmف žijúcich vo vode.

✿ Svrček poľný

Pri vchodoch do podzemného dúpäta o sebe dávajú samčeka svrčka vedieť hlasnou hudobnou produkciou. Zvuk vytvárajú trením okrajov krídel.

✿ Rak riečny

V minulosti hojné európske raky sú dnes v riekach a potokoch pomerne vzácne. Ukrývajú sa pod kameňmi a vo vyhĺbených norách v blate.